AGUAITA.CAT

Societat | Redacció | Actualitzat el 25/11/2020 a les 15:43

Justícia busca les restes del maqui «El Rubio» al cementiri dels Reguers, a Tortosa

La família celebra iniciar la recerca de les despulles per poder enterrar-lo al seu poble

La filla de Francisco Serrano i representants de la direcció general de Memòria Democràtica i l'Ajuntament de Tortosa i els Reguers davant la fossa en excavació. | ACN

Justícia ha començat a buscar les restes de Francisco Serrano, maqui aragonès conegut com 'El Rubio', al cementiri dels Reguers, a Tortosa. Lídia Serrano, la seua filla, el va inscriure al Cens de persones desaparegudes. Quan va morir l'any 1954, la Guàrdia Civil els va comunicar la mort i el va ensenyar una fotografia però no els va deixar traslladar el cos per ser enterrat al seu poble, a Castellote (Terol). 'El Rubio' actuava a la zona dels Ports, al Maestrat i la Terra Alta, amb el maqui Florenci Pla, àlies Durruti o més conegut com 'La Pastora'. Va morir en un assalt a la masia dels Nomen, una família benestant, als Reguers i segons fonts de memòria oral està enterrat en una fossa del cementiri del poble.

La nit del 3 d'agost de 1954 'El Rubio' i 'La Pastora' van assaltar la masia dels Nomen amb la intenció de segrestar la filla de la família, per després reclamar diners i menjar a canvi, però un dels germans de la noia, que tenia una pistola, va disparar a Serrano. Al guerriller antifranquista va fugir malferit però el van trobar mort l'endemà prop del barranc de Vallcervera, no molt lluny de la masia. L'agutzil i el sereno dels Reguers van carregar el cadàver dalt d'un carro i se'l van emportar al cementiri, on va ser enterrat a terra, en una fossa, no se sap si amb taüt o sense. 'La Pastora' va marxar a Andorra després d'aquell assalt.

A partir d'un exhaustiu treball històric i gràcies a les fonts de memòria oral, les despulles del Rubio es busquen en dos punts del cementiri dels Reguers. La seua filla, Lídia Serrano, va inscriure el cas al Cens de persones desaparegudes de la Generalitat i a través del govern d'Aragó van demanar a l'Ajuntament de Tortosa que s'obrís la fossa. La direcció general de Memòria Democràtica ha pres mostres genètiques a la filla del desaparegut. "Hem entomat el cas i en els últims mesos hem treballat en l'estudi històric que ha permès determinar on va ser enterrat Serrano. En cas que trobem les despulles les creuarem amb l'ADN de la senyora Serrano per confirmar la identitat i retornar finalment el cos a la seua família perquè el puguen enterrar on vulguen", ha apuntat Gemma Domenech, directora general de Memòria Democràtica.

Francisco Serrano era natural de Castellote, un municipi de Terol. Lídia Serrano, la filla del maqui aragonès, té actualment 84 anys. En tenia 18 quan la Guàrdia Civil els van comunicar que el pare havia mort i els van ensenyar una foto, però no els van permetre recuperar el cos ni visitar la tomba. Acompanyada de la seua filla, Àngeles Castel, han assistit a l'obertura de la fossa on es busca el seu pare. "Em sento malament perquè recordo una cosa que tenia oblidada", ha dit emocionada al cementiri dels Reguers.

Amb la fossa dels Reguers, des del 2017, se n'han obert 33 de les 527 que hi ha documentades, al Pla de Fosses de la Generalitat. Amb les excavacions s'han recuperat les restes mortals de 330 persones i 8 han estat identificades amb el Programa d'identificació genètica, on es disposa de 2.500 mostres d'ADN i uns 300 perfils genètics de restes de fosses. El Cens de persones desaparegudes hi ha uns 6.000 casos inscrits, 1.500 dels quals corresponen a persones naturals de la resta de l'Estat que van morir o desaparèixer a Catalunya, com és el cas del maqui Francisco Serrano. Domènech ha destacat que el Govern treballa en col·laboració amb altres grups que obren fosses a l'Estat i amb els governs de les Illes Balears, Navarra i aviat el País Valencià per poder seguir creuant dades genètiques. Es calcula que a Catalunya hi ha unes 20.000 persones enterrades en fosses de la Guerra Civil.